

Grundejerforeningen Henne Strand

Nr. 34 • Oktober 2005 • 13. årgang

Traditionen tro afholder Grundejerforeningen Henne Strand

MIDTVEJSMØDE

**onsdag den 19. oktober kl. 19 i
vandrerhjemmet Solfang med følgende dagsorden:**

1. Velkomst og præsentation af borgmester Preben Olesen, Blåbjerg kommune, der fortæller om kommunesammenlægningen og konsekvenserne for Henne Strand.
2. Siden sidst.
3. Grundejerforeningen skifter formand, idet Evald S. Klausen tager over efter Jens Husted. Vi får en præsentation.
4. Medlemmerne har ordet.
5. Eventuelt

p.b.v.
Jens Husted

Møde med en ildsjæl

Som det fremgår af indkaldelsen til midtvejsmødet, byder aftenen på et oplæg med efterfølgende spørgerunde med borgmesteren i Blåbjerg kommune, Preben Olesen. Det bliver et spændende møde med et dynamisk menneske, der brænder for sit arbejde, og som på mange måder har skabt positiv opmærksomhed omkring sin kommune og sin kommunalbestyrelse.

Medlemsbladet har besøgt ham en sen aften for at høre om forhistorien til Blåbjerg kommunes beslutninger omkring kommunesammenlægningen.

Det begyndte i sommeren 2003, hvor Rikke Hvilshøj offentliggjorde regeringens planer. Denne nedsatte en strukturkommission, som allerede efter nytår 2004 kunne fremlægge sin rapport om nedlæggelse af amterne og oprettelsen af nye storregioner samt en voldsom reduktion af antallet af kommuner på et kæmpemøde i Vingstedcentret - et møde hvor Lars Løkke Rasmussen efterfølgende frimodigt tolkede, at alle borgmestre havde tilsluttet sig rapporten. Sandheden var, at ingen havde haft ordet.

Efter nogle vanskelige år havde Blåbjerg kommune i perioden 1998 til 2002 og såmænd helt til i dag ikke alene fået styr på sin økonomi, men skabt en stærk økonomi, og kommunalbestyrelsen var enig om, at kommunen ikke havde økonomisk behov for nogen sammenlægning. Man kunne selv, også fordi kom-

munen som én af de første havde moderniseret strukturen og f.eks. gennemført kontraktaftaler, der sikrede medbestemmelse og medindflydelse i kommunens institutioner, og man regnede med, at man frem for sammenlægning kunne løse de tungere administrative opgaver i et samarbejde med andre kommuner.

Det var der nu ingen, der mente, de havde kapacitet til, og gennem 2004 fortsatte sonderingerne og analyserne med nabokommunerne Holmsland og Blåvandshuk. Også Egvad var inde i billedet.

I løbet af foråret var Esbjerg kommune ude med snøren med henblik på at skabe en kommune på 150.000 indbyggere. Det var ikke fristende for Blåbjerg kommune. Men der var sat en frist for de frivillige aftaler: Den 31. december 2004.

I Blåbjerg kommunalbestyrelse var man imidlertid af den opfattelse, at kommunen ved at træffe en hurtig beslutning ville kunne opnå en væsentlig indflydelse på egen fremtid, og allerede medio november 2004 kunne en næsten enig kommunalbestyrelse tilslutte sig beslutningen om at gå sammen med Ølgod, Helle, Blåvandshuk og Varde kommuner i storkommunen Varde fra 1. januar 2007.

Ved at beslutte sig hurtigt har Blåbjerg kommune efterfølgende kunnet koncentrere sig om løsningen af en lang række opgaver i forbindelse med sammenlægningen. Den har

således været den første kommune, der tog fat om demokratiets vilkår og kom med idéer om nye demokratiformer, som kommunen i øvrigt netop i samarbejde med Dansk Landbrug, Fritid & Samfund og Dansk Bredbånd har været arrangør af et landsdækkende konference om i Axelborg i København.

Også i forhold til udnyttelsen af den nyeste teknologi er Blåbjerg kommune foregangskommune. Således er man i fuld gang med at forsyne alle husstande med højhastigheds-

bredbånd for at fremme landdistrikternes muligheder for et decentralt er-hvervsliv og til gavn for bosætningen i hele Ny Varde kommune.

På mødet den 19. oktober vil borgmester Preben Olesen berøre emner som harmonisering af bl.a. skatter og grundskyld, økonomien i den ny kommune, demokrati og samarbejdsformer. Alle sammen emner, der nok kan interessere sommerhusejerne ved Henne Strand.

phj

CHRISTEN LYGBO 1871 - 1968

Lyngbo-navnet er især knyttet til Henne, og de fleste kender malerens efter datidens normer, statelige, stråtækte hus på kanten af Lyngbo Hede nord for landevejen før Henne Strand. Og selv om Lyngbos malerier og blyantstegninger, akvareller og tuch'er hænger i hundredvis af vestjyske hjem og på flere - hovedsageligt vestjyske - museer og offentlige kontorer, er der nok en del sommergæster, der ikke er opmærksomme på denne lokale Vestjyllands-skildrer.

Kort før sin død skænkede den gamle kunstner et stort antal af egne værker til Varde Museum og bidrog yderligere med et beløb, så man kunne opføre en tilbygning - Lyngbo-salen - hvor vi alle, når salen ikke anvendes til særudstillinger, kan glæde os over hans skildringer af hverdagslivet og den store vestjyske natur, som det var en gang. Et dybt indlevet og kærligt, kulturhistorisk portræt af især den nye storkommune.

Selvportræt

Som søn af malermester og husmand Karl Nielsen i Vrøgum har forestillingen om at kunne leve af tegning og maleri næppe haft stor opbakning i hjemmet, og alligevel endte Christen efter udstået læretid

som malersvend i København på den tekniske skole og efterfølgende - som den første vestjyde - på kunstakademiet (1894 - 97).

Efterfølgende boede Lyngbo et par år i Esrom i Nordsjælland, hvor han udviklede sit portrætmaleri, men så søgte han mod Vestjylland igen og var bl.a. tegnelærer på teknisk skole i Varde i en lang årrække. Herfra stammer en lang række billedskildringer af mennesker og lokaliteter i Varde.

Men Varde var ikke tæt nok på den natur, det lys og den frihed, der for ham var så livgivende, og som han efter nogle år i V. Houstrup og Henneby fandt i det hus, vi kender - Mythamunn (midhavsmundingen). Mange mennesker med årelang tilknytning til stranden kan berette om en farverig og særegen personlighed med et veludviklet lune, appetit på livet og en vis hang til at udfordre sine omgivelser, og man kunne måske have forventet en større påvirkning af samtidens inden- og udenlandske kunstretninger, men han forblev tro mod den naturalistiske udtryksform - omend farverne måske blev noget friskere med alderen - for han ville være dygtig til at male folk, landskaber, køer og får - især får skulle han kunne male 'så møj livagtig'.

Christen Lyngbo var og blev vestjyde, men i en alder af næsten 80 tog han på sin første udenlandsrejse til England. Herefter gik det slag i slag. Italien, Mallorca, De Canariske Øer, Grækenland, Israel, Ægypten og - i en alder af 94 år - Spanien. Alle steder medbragte han sit malergrej, men det er hans menneskeskildringer, klitterne, hedelandet og lysets

vekslen i vores del af Vestjylland, der står så uforglemmeligt.

Og vi kan i dag dagligt glæde os over, at Lyngbo gennem årene ved Henne Strand opkøbte omkring 500 tønder land hede og klitter, som han fik fredet, og som nu henligger som en naturperle, en eventyrlig vandremulighed, der forbinder strandbyen med Blåbjerg Plantage. Endnu en gave til hans eftertid.

I dette efterår (til 9. oktober) udstiller Hennemaleren Ole Halskov i Lyngbo-salen i Varde, men i forbindelse med midtvejsmødet den 19. oktober i Solfang arrangerer grundejerforeningen en mindre ophængning af Lyngbo-værker, som vil kunne ses lige før, i pausen og lige efter mødet.

Kilder: P.Friis og H.K.Kristensen: Maleren Chr. Lyngbos vestjyske billeder i udvalg (1958).

Ole Faber: Forord til katalog over 4 udstillinger (Varde Museum)

Det Blå Bjerg

Jørn Bjerre

BLAABJERG

Paa denne Kæmpehøi gives en Udsigt - en Omsigt, der var en Malermesters Pensel fuldkommen værdig; det kunde blive et Panorama, der var værd at tale om: trindtom forneden det gule Sandhav med dets ubevægelige Bølger, der mod Syden og Norden strækker sig så langt som Øiet naar: mod Vesten, Storhavet med sine evigt urolige Vover: mod Østen, paa hiin side Ørkenen, en mørk Stribe af det opdyrkede og beboede Land. En stor Indsø noget borte i Syden med en Kirke, en Mølle og nogle Huse på sine Bredder formilder det dødnigeagtige i dette store melancholske Naturmalerie, paa hvis liigblege Grund de vidtspredte mørke Pletter bringer os snarere i Tanker om Skibsvrag end om Huse.

Citat fra St. St. Blicher: Vestlig Profil af den cimbriske Halvø (1838)

KLITBOERNE

Det er et mærkeligt Folkefærd disse Vestkystens Amphibier, der leve i Sandet og af Vandet. De ere i næsten enhver Henseende meer eller mindre ulige deres Nabolandsmænd; Klædedragt, Legemsbygning, Aasyn er kjendelig anderledes; selv Maalet, skjønt Vesterjysk (gammeljotisk), har sin særlige Betoning. - En Klitboers Aasyn har - for mig - Noget, ikke Mørkt, men Mørkagtigt: Noget, ikke haardt, men hærdet: Noget, ikke koldt, men køligt: Noget ikke just stivt, men lidet bevægeligt. Jeg kunde ligne hans ansigt ved en Ager, som Havgusen har sveden og fortørret. På hans, som på hans Hustrues - Kinder finde vi hverken Roser eller Lillier; endnu mindre finde vi Spor af heftige Lidensker: Koldt Mod, rolig Hengivenhed, ubøjelig Standhaftighed - dette er Præget, hvormed idelig Møje og idelig Fare har stemplet Havgassens mandige Aasyn.

Citat fra St. St. Blicher: Vestlig Profil af den cimbriske Halvø (1838)

Formandsskifte

Midtvejsmødet indebærer et formandsskifte i grundejerforeningen, idet Jens Husted overlader styret til Evald S. Klausen, der som nyvalgt bestyrelsesmedlem ønskede at blive sat ind i foreningens arbejdsgange inden overtagelsen af det ærefulde job.

Bestyrelsen vil gerne her takke Jens Husted for en fornem indsats og glæder sig over, at han bliver i bestyrelsen og genindtræder i sin gamle funktion som sekretær.

Medlemskab af Grundejerforeningen

I følge vedtægterne og kommunens tinglyste lokalplaner skal der betales bidrag for alle grunde, bebyggede som ubebyggede - og i tilfælde med flere bebyggelser på grunden - for hvert hus.

Ved et møde med Blåbjerg kommune den 18. august har grundejerforeningen konstateret, at ikke alle betaler dette bidrag, der bl.a. finansierer foreningens store vejnet og vedligeholdelsen af dette.

Dette forhold vil der nu blive rettet op på i det omfang, bestyrelsen evner at finde frem til "gratissterne", idet kommunen ikke har et fuldstændigt overblik over, om f.eks. godkendte garager i årenes

løb er bygget om til selvstændige beboelser uden den fornødne byggetilladelse.

I bestyrelsen vil vi i den kommende tid arbejde med en ændring af søgekriterier for opkrævning og adresseliste i overensstemmelse med Blåbjerg kommunes definition af begreberne "ejendom" og "grundejer". Det kan medføre tekstændringer i såvel kontrakten med kommunen som i foreningens vedtægter.

For bestyrelsen er det vigtigt, at resultatet af dette arbejde foreligger, inden kommunesammenlægningen.

På given foranledning

Den store byggeaktivitet ved Henne Strand i det sidste år er visse steder hård ved vores fælles vejnet, hvorfor bestyrelsen skal erindre om, at reparationsarbejder udføres på skadevolderens regning.

Bestyrelsen vil så vidt det er muligt skabe dokumentation ved fotografering og hyppige tilsyn.

ORDINÆR GENERALFORSAMLING AFHOLDES SOM SÆDVANLIGT

SKÆRTORSDAG DEN 13. APRIL 2006 KL. 14 I STAUSØ

Reservér datoen allerede nu!

VINTERENS KIRKEKONCERTER I HENNE KIRKE

v. Blåbjerg Musikforening

Søndag den 4. december kl. 16:

Julekoncert. Midt- og Vestjyllands Pigechor. Dirigent Dorte Bille
Entré kr. 40,-

Søndag den 5. februar kl. 15:

Kaj Steensgård på Marimba
Entré kr. 40,-

Ravmads' hus ved Henne Strand

Af Ebbe Hinz og Lotte Bülow

Den allerførste forretning ved Henne Strand var et hvidpudset murstenshus med røde teglsten. Efter Hennehus var bygningen i 1930 den første butik herude. Denne gang var det ikke københavnere, men en lokal husmand fra Henneby, der byggede.

Han havde i slutningen af 20-erne fået arbejdet med at udgrave det oprindelige sandede hjulspor ud til stranden til en mere kørevenlig grusvej. Da dette kæmpearbejde var afsluttet købte Mads Madsen grund og byggede en butik næsten ved vejens ende. Der var på dette tidspunkt kun et par sommerhuse, så det var ensomt.

Mads Madsen boede om vinteren som husmand i Henneby, men blev med tiden kendt som RAVMADS. I hans butik ved Henne Strand kunne oplandets søndagsturister købe chokolade, tobak, blade og aviser. Men med flere sommerhuse kom der også salg af kartofler, grøntsager og jordbær, som dyrkedes i baghaven.

Han var nybyggerbyens opsynsmand og dens centrale person. Men først og fremmest blev Ravmads berømt for at slibe rav. Han havde lært sig det selv og benyttede en slibemaskine på størrelse med den tids hånddrevne symaskiner. Gik man forbi på vejen kunne man se

ham sidde inde bag vinduet bøjet over slibemaskinen. Han var igennem alle de år han ejede butikken til sin død i 60-erne en markant personlighed. Bevidst om sit værd og synlig med sit lange fuldskæg og store merskumspibe.

Trods et væsen, der ikke umiddelbart var venligt og som man godt kunne blive lidt bange for, havde han en usædvanlig sans for, hvad den begyndende turisme krævede af service hos de handlende. Derom findes der mange historier.

Han anskaffede sig f.eks. en gammel rejsegrammofon. Når han på lang sigt så, at nogen kom kørende for enden af vejen, satte han gramfonen i gang og lokkede på den måde kunderne ind i butikken.

Huset med værksted og butik udvidede han, så han i sommermånederne kunne have sin voksende familie med ud til strandbyen.

Huset ligger der stadig - udbygget til moderne brug. Alligevel er den oprindelige stil fastholdt på smukkeste vis, så selvom der på det seneste har været butik både for tøj og for smykker, og der for øjeblikket er serveringssted og bolchebutik, så er det stadig RAVMADS' hus.

Svampe i området omkring Henne

Af Anders H. Lykke

Selv om klimaet hører til det barskeste i Danmark og jordbunden er meget næringsfattig, findes der mange svampe i området. Især i eftersommeren og om efteråret, hvis der er faldet kraftig nedbør et par uger i forvejen. Der findes ikke så mange forskellige arter, men til gengæld kan de, der er, være overordentlig talrige. I skrivende stund er vi midt i september, og det har været meget tørt. Selv med megen regn, er det usandsynligt, at der sker noget før en uge ind i oktober.

Der finde mange gode spisesvampe i det vestjyske f.eks. rørhatte, kantareller og pigsvampe og kun et fåtal giftige, især blandt fluesvampene.

Det, vi kalder for svampe, er egentlig frugtlegerer fra et "svampelegeme", som kaldes et mycelium, der gennemvæver jordbunden med millionvis af fine tråde, som suger næringsstoffer til sig. Når forholdene er gunstige for frugtsætning vokser svampene op af jordoverfladen. Mange af svampene i Vestjylland danner et mykorrhiza sammen med de fineste rødder fra træerne - en form for symbiose, der er til fordel for begge parter. Svampene får sukkerstoffer fra træerne

og træerne får del i de mineraler, som myceliet trækker ud af jordbunden.

Svampene har specialiseret sig til samliv med ganske bestemte træarter eller planter, og derfor vil der være forskel på hvilke arter, man finder i nåletræsplantagerne, i løvskoven og i klitområderne, hvor samlivet leves med plantevegetationen. De svampe, vi skal beskæftige os med, har alle en stok og en hat. Stokken kan have en ring foroven og en knoldet udvækst for neden, og hatten kan på undersiden have lameller, rør eller pigge.

Fluesvampe

Alle kender en rød fluesvamp. Knaldrød hat med hvide slørrester på oversiden, på undersiden hvide lameller, en ring på den hvide stok og en fortykkelse forneden. Den regnes for giftig, men dog ikke så farlig som de to giftigste fluesvampe, Snehvid Fluesvamp og Grøn Fluesvamp. Disse findes ikke på de sandede jorder i Vestjylland. Af andre giftige arter findes Panterfluesvamp, som er brun i stedet, samt Okkergul Fluesvamp og Brun Fluesvamp, som har sine eneste voksepladser i Danmark i disse plantager.

Rørhatte

Rørhattene kendes ved, at undersiden af hatten dækket af tusindvis af rørmundinger. Brækker man et stykke af hatten, kan man se de rørformede strukturer. Bortset fra den lille, rødbrune (hatdiameter under 5 cm) Peberrørhat, som smager skarpt pebret, er alle rørhatte i plantagerne spiselige. De eneste giftige rørhatte findes i Østdanmark på kalkholdig jordbund. De bedste rørhatte er Karl Johan Rørhat (se billede), Rødbrun Rørhat og Brunstokket Rørhat. De vokser alle på sandet bund under nåletræer. De to første kan som udvoksede have en diameter på 20-30 cm og veje flere hundrede gram. Den brunstokkede er lidt mindre, men til gengæld mere talrig især under fyr. Finder man et godt rørhattested, kan man roligt besøge det med jævne mellemrum og samle svampe, indtil frosten kommer og sætter en stopper for væksten. Næste år prøver man igen, og ofte finder man nye svampe, for myceliet løber jo ingen steder. De bedste rørhatte er de unge med

champagnepropfacon, men også de fuldt udsprungne kan spises. Her må man dog fjerne rørene med bagsiden af en kniv, og se efter, om der ikke er små, hvide larver, som gnasker svampen i sig. Nogle få kan man godt spise med, de dør jo under tilberedningen, men det må vel være op til folk, selv om de spiser dem med eller ej. Man skal også være opmærksom på om svampene er angrebet af skimmelsvampe eller mug. Hvis de er det, må de kasseres med hård hånd. Efter min opfattelse er der mange flere mennesker, der bliver dårlige eller syge af mugne eller fordærvede svampe end ved at spise giftige svampe. Man spiser da heller ikke rådne æbler. Der findes en 10-15 andre rørhatte i området, som godt kan spises, hvis man ikke finder de rigtig gode.

Kantareller og Pigsvampe

De findes spredt i området, især under fyr og rødgran. De er nemme

at kende. Kantarellerne er æggeblommegule og nærmest tragtformede med let hvælvet overside på unge eksemplarer. Hatdiameter 3-

8 cm. Pigsvampene kan dels være orangegule dels cremefarvede og de har små pigge på undersiden. Størrelsen af hatten varierer meget - fra 3 cm til op til 15 cm. Kantarellerne (se billede) har ikke lameller, men nogle mere listeagtige strukturer på undersiden. Dette er til forskel fra Orangekantarellen, som har lameller og regnes for værdiløs. Kantarellerne kan også optræde helt ude i klitområderne, og finder man et sted, kan man besøge det år efter år.

Der findes mange andre svampeslægter i Vestjylland, men hvis man vil lære dem at kende nærmere, må man købe en moderne svampebog eller låne på biblioteket.

Endelig kan man jo også skæve til vore naboer mod syd. Mange tyskere er dygtige svampesamlere, fordi svampe fra gammel tid indgår i deres kost. De gør meget ud af at børste og rense og skære fra på stedet, når de har fundet gode spisesvampe, således at svampene kan lægges direkte på panden når de kommer hjem. Min erfaring er, at de gerne vil lære fra sig, hvis man ellers kan tale med dem.

Opskrifter

De nævnte spisesvampe har hver for sig en så karakteristisk smag, at de fortjener en helt enkel tilberedning. Pigsvampe og kantareller steges i smør på panden til væden er forsvundet og svampene er ved at blive brune i kanterne. Kom piskefløde på sammen med salt, peber og en smule karry og kog det

lidt ind. Drys lidt hakket persille på og spis det på et stykke ristet franskbrød.

Rørhattene skæres i tynde skiver på størrelse med en tokrone, steges i smør på panden til væsken er forsvundet. Derpå kan man hælde sky fra det kød, man er ved at tilberede, oveni og derpå koge ind. Her skader lidt piskefløde heller ikke. Steg kun mindre portioner ad gangen - hvis man hælder for mange på panden ad gangen får man en svampegrød, som ser uappetitlig ud og ikke fremhæver svampesmagten.

Opbevaring

Pigsvampe og kantareller kan man smide på panden med fedtstof indtil væden er trukket ud, derefter kan de fryses ned i passende portioner. De taber dog lidt af deres aroma på denne måde.

Rørhatte kan med fordel tørres. Det fremhæver deres særlige smagskvaliteter og gør, at de kan gemmes i årevis i et glas eller en plasticpose. De renses og skæres i skiver og tørres derpå i solen, på en radiator eller i ovnen med lågen på klem ved 50 - 60 grader, til de er godt tørre.

Ingen kan lære alle de danske svampe at kende, men i Vestjylland har man den fordel, at de giftige svampe er få og lette at kende. Spisesvampene ved deres æggegule og orange farver, eller at det er letgenkendelige rørhatte med en betragtelig størrelse.

Rosa rugosa ('Hybenrose')

- en aggressiv indvandrer i det danske landskab

Af Hans Kirchner

Sjældent har en kulturplante opnået så stor en popularitet - især i de kystnære egne - som 'hybenrosen'. Dens officielle navn er *Rosa rugosa*, på dansk 'Rynket Rose' eller populært 'Hyben'.

'Hyben' er for øvrigt betegnelsen for alle rosenarters frugter og det er derfor ikke særlig smart, kun at anvende navnet for en enkel art.

Populariteten skyldes vel først og fremmest artens nøjsomhed. Den kan gro i den mest magre sandbund, tåler stærk vind og træk og er stort set fri for sygdomme og skadedyr. På grund af sine mange torne langs grenene er den oven i købet slidstærk over for mekanisk påvirkning. Den plantes derfor over alt i byerne, langs veje, i haver og især på fritidsgrunde på mager jord. Uheldigvis anbefales *Rosa rugosa* af planteskoler, Hedeselskabet m.fl. til plantning på sommerhusgrunde. Sidstnævnte gør dog i sin brochure 'Plantning på fritidsgrunde' (1979) opmærksom på, at... 'Arten ikke er naturligt hjemmehørende her i landet ....'

Det er så sandt, som det er sagt. 'Rynket Rose' er en indvandrer og oprindeligt hjemmehørende i det østligste Asien (Korea, Japan). Den blev indført til Europa så sent som i midten af 1800-tallet som en prydblade til haverne. Planter den i nærheden af vore boliger (haver, byområder) er der ikke noget at sige til, - mennesker har plantet 'eksoter' siden opdagelsesrejsende bragte dem med hjem fra fjerne lande.

Så vidt, så godt.

Anderledes stiller det sig, når og hvis disse importerede vækster breder sig uhæmmet i det danske

landskab og med tiden forfalsker eller i værste fald fortrænger den hjemlige flora.

At den plantes alle vegne skyldes vel mest, at den gror villigt, uanset hvad vi måtte byde den af vækstvilkår. Man fristes til at sige - for villigt. *Rosa rugosa* har bredt sig som løbeild især siden sommerhusbyggeriet startede i 1950-erne.

Rynket Rose er langt fra det eneste eksempel. Kæmpe - Bjørneklo er også, ligesom Rynket Rose importeret som prydblade en gang i 1800-tallet. Bjørneklo er dog afhængig af næringsrig og fugtig jordbund og derfor ikke noget problem i vestjyske sommerhusområder. Andre steder i landet er organiserede 'udryddelseskampagner' i gang. På Sjælland er derimod den fra Amerika importerede *Symphoricarpos* (snebær) ved at udvikle sig til et stort problem. Den 'invaderer' skovene i stigende grad. Det samme kan siges i Vestjylland om *Prunus serotina* (sildig hæg) - i øvrigt også en 'amerikaner'.

Mange lægeplanter har bredt sig fra middelalderens klosterhaver ud i naturen. De er for de flestes vedkommende også blevet importeret en gang. Men fordi disse mere sarte vækster ikke er aggressive og fortrænger den oprindelige, her hjemmehørende vegetation, er det sjældent et problem.

Hvem har ikke hørt historien om de spanske tropper, der i begyndelsen

af 1800-tallet drog igennem Sønderjylland til Koldinghus. Ud over, at de hundefrø og fyrede så hårdt op, at borgen brændte ned, bragte de også 'Ramsløgen' med og plantede den som erstatning for deres hjemlige hvidløg, som de havde svært ved at undvære. Ramsløg kan stadigvæk ses og lugtes i nogle østjyske skove.

Fra tid til anden råber fagfolk op og kræver disse planter behandlet som

'ukrudt i naturen', som bør luges væk.

Miljøministeriet har for nyligt, sammen med Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet, udgivet en publikation med navnet 'Beskyt den vilde flora langs kysterne'. Hæftet har undertitlen 'Rynket Rose og andre indførte planter udrydder oprindelige og værdifulde plantesamfund'.

I hæftet fremhæves, at 'Rynket Rose (*Rosa rugosa*) er en smuk busk med røde eller hvide blomster. Den er især kendt for sine flotte og nyttige hyben. Men planten har igennem de seneste årtier spredt sig voldsomt i den danske natur - og især langs kysterne, hvor den har udryddet oprindelige og værdifulde danske plantesamfund'.

Rosa rugosa er efterhånden blevet til et problem. Også for os i Grundejerforeningen Henne Strand. Vore veje og stier invaderes i stigende grad af denne 'Hybenrose'. Visse steder er grusvejene blevet 'skubbet' væk fra deres oprindelige, på matrikelkortet anviste beliggenhed fordi man jo helst går og kører udenom en stadig større blivende hybenbevoksning. Bortset fra tanken om, at den ikke hører hjemme her, er den altså også et fysisk problem.

I foråret 2005 indledte vi derfor nogle få, udvalgte steder et forsøg med nedgravning af Fibertex - baner mellem vejbelægningen og hybenbevoksninger i vejsiden. Det kan dog næppe være en løsning i det lange løb. Alt efter vores økonomiske formåen vil vi fremover grave roserne op og fjerne dem fra de af GHS administrerede arealer.

Ikke alt, hvad der står i publikationen 'Beskyt den vilde flora langs kysten' er helt korrekt og skal tages bogstaveligt. For eksempel er *Rosa virginiana*, 'Glansbladet - eller Virginianarosen' nævnt som evt. erstatning for 'Rynket Rose'. Den er ligeså lidt hjemmehørende i Danmark som 'Hyben' - om end knap så aggressiv over for den hjemlige flora.

Ikke desto mindre kan et nærmere studium af brochuren anbefales. Den kan fås hos

Frontlinien

Rentemestervej 8, 2400 Kbh. NV
e-mail: frontlinien@frontlinien.dk

eller hos

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20, 2100 Kbh. Ø
e-mail: dn@dn.dk

Publikationen kan også ses på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside www.skovognatur.dk

Kærgård Plantage

Efter deadline har medlemsbladet fået meddelelse fra Ribe amt om, at der nu sættes ind med en række forundersøgelser med henblik på en udformningen af en oprydningsløsning i Kærgård Plantage.

Undersøgelserne vil medføre en del aktivitet i plantagen og på stranden og skal afrapporteres inden maj 2006.

Yderligere oplysninger på www.ribeamt.dk/sw30218.asp

En gammel tradition er på vej tilbage i Solfang. Forhåbentlig skal vi synge og danse lidt mere til næste sommer.
Et fint initiativ.

Formanden har ordet

Som ny formand, vil jeg gerne fortsætte bestyrelsens hidtidige linie gennem flere år, for at sikre og øge kvaliteten ved Henne Strand - både af hensyn til os selv som grundejere, og for områdets gæster, turister m.fl.

Dette gøres bl.a. ved, at vi som bestyrelse påser, at deklARATIONER m.v. overholdes, hvilket er klart formuleret i vore vedtægter.

Det andet hovedområde er en overordnet vejbygningsplan, der over en årrække skal bringe vejene op på en nutidig standard.

Vi vil også igen prøve at få kom-

munen til at udarbejde et "skilteregulativ" for midtbyen, samt en ny revideret lokalplan for hele området, så vi kan undgå de utallige dispensationer fra de efterhånden mange forældede lokalplaner, der findes.

Endelig vil jeg gerne "slå et slag for", at vi som grundejere får skiftet de gamle "trådstativer" ud med nye og tidssvarende, så vi ikke får affald spredt ud over større arealer af de meget aktive ræve.

Til sidst vil jeg gerne nævne, at vi arbejder på, at få etableret flere cykel- og gangstier i hele området.

Evald Klausen

Afsender:
 Knud Sørensen
 Spurvevej 15
 6851 Janderup

B

PP DANMARK

Adresseliste for GHS bestyrelse april 2005:

Formand: Evald S Klausen Tlf. Privat 97156422
 Orionvej 1-3 Fax 97154622
 DK 7430 Ikast Mobil 40749694
 e-mail e-klausen@spectre-as.dk

Sekretær: Jens Husted Tlf. Privat 75 142642
 Kastanielunden 69 e-mail: jhusted@esenet.dk
 6705 Esbjerg Ø

Kasserer: Knud Sørensen Tlf. Privat 75 258642
 Spurvevej 15 Fax 75 258685
 6851 Janderup Henne 75255694
 Mobil 40369008
 e-mail kbs-privat@get2net.dk

Vejansvarlig: Hans Kirchner Tlf. Privat 75 116213
 Jagtvænget 57 Fax 75 460001
 6710 Esbjerg V e-mail: Kirchner@esenet.dk

**Redaktør/
 Medansvarlig**

Veje: Poul Holm Joensen Tlf. Privat 62224947
 Bellevuevej 8 Tlf. Henne 75255504
 5700 Svendborg Mobil 29445960
 e-mail poulholmjoe@mail.tele.dk

*Ekstra eksemplarer kan afhentes
 hos Købmand Hansen.*

Redaktion: Poul Holm Joensen
 Tegning og akvarel: Jørn Bjerre
 Fotos: Knud Sørensen